

Sygn. akt III A Ua 805/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grażyna Szyburska-Walczak (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Pauter SSA Barbara Staśkiewicz
Protokolant:	Adrianna Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku T. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ustalenie wartości kapitału początkowego

na skutek apelacji T. S.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 17 kwietnia 2012 r. sygn. akt V U 188/12

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 29 grudnia 2011 r. w ten sposób, że do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjmuje jako okres składkowy okres zatrudnienia T. S. w (...) Przedsiębiorstwie (...) od dnia 8 października 1970 r. do dnia 31 sierpnia 1972 r.

II. dalej idącą apelację oddala.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy oddalił odwołanie T. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 29 grudnia 2011 r. dotyczącej ustalenia kapitału początkowego wnioskodawcy.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

T. S. uczęszczał do Zasadniczej Szkoły Budowlanej dla Pracujących (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) w L. w zawodzie murarz – tynkarz od roku szkolnego 1970/1971. Od października 1970 r. zatrudniony był jako uczeń murarz – tynkarz w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L.. Brak jest informacji dotyczącej daty końcowej ww. zatrudnienia.

W okresie od 11 września 1974 r. do 31 sierpnia 1977 r. wnioskodawca był zatrudniony we (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym na stanowiskach: junak OHP – przyuczenie do zawodu malarz – tapeciarsz, a następnie jako malarz – tapeciarsz. W trakcie zatrudnienia ukończył kurs przyuczenia do zawodu malarza, którego słuchaczem był w okresie od 2 lutego do 31 sierpnia 1975 r.

W okresie od 16 listopada 1974 r. do 25 lipca 1976 r. T. S. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

Za okresy zatrudnienia od 11 września 1974 r. do 15 listopada 1975 r. oraz od 26 lipca 1976 r. do 31 sierpnia 1977 r. (z wyłączeniem służby wojskowej) przyjęto kwoty minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w tym czasie.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ wnioskodawca nie spełnił przesłanek wskazanych w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 września 1974 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania. Sąd wskazał, że wobec braku stosownej umowy, wymaganej przez przepisy, nie ma możliwości zaliczenia wnioskodawcy spornego okresu nauki, przy czym samo przedstawienie świadectwa szkolnego nie stanowi podstawy do doliczenia przedmiotowego stażu ubezpieczeniowego. W odniesieniu natomiast do kwestii wysokości wynagrodzenia w okresie od 11 września 1974 r. do 15 listopada 1975 r. Sąd ten stwierdził, że decyzja organu rentowego w tym zakresie jest słuszna, jako że wnioskodawca nie przedstawił żadnych dokumentów, które umożliwiłyby przyjęcie innej, niż minimalna, wysokości wynagrodzenia.

Rozstrzygnięcie to zaskarżył apelacją wnioskodawca wskazując, że Sąd I instancji niesłusznie nie zaliczył mu do stażu pracy okresu nauki oraz jednoczesnego zatrudnienia od 8 października 1970 r. do 31 lipca 1972 r. Dodatkowo podniósł, że w odniesieniu do spornego okresu od 11 września 1974 r. do 31 sierpnia 1977 r., kiedy to był zatrudniony we (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym, postara się dostarczyć odpowiednie dokumenty, które odzwierciedlałyby jego rzeczywiste dochody.

Sąd Apelacyjny ustalił dodatkowo, że w okresie od 8 października 1970 r. do 31 sierpnia 1972 r. T. S. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w wymiarze pełnego etatu jako uczeń w zawodzie murarza i na ten okres została z nim podpisana umowa o zatrudnienie młodocianego w celu nauki zawodu. Z tego tytułu wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie.

(Dowód: umowa z dnia 8 października 1970 r. oraz świadectwo pracy wystawione w dniu 25 maja 2012 r. przez (...) S.A.)

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja wnioskodawcy zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Przedmiotem rozważań Sądów Okręgowego i Apelacyjnego w sprawie było m. in. ustalenie, czy okres od 8 października 1970 r. do 31 sierpnia 1972 r., kiedy to T. S. był zatrudniony jako uczeń zawodu, należy uznać za okres składkowy w rozumieniu przepisów emerytalno – rentowych, wpływający na wysokość kapitału początkowego wnioskodawcy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego słusznie uznał Sąd Okręgowy, że w świetle dowodów przedstawionych przez wnioskodawcę, nie było podstaw do uznania okresu pobierania nauki zawodu, jako okresu składkowego, na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.). Zasadne było stanowisko Sądu i instancji, że okresu praktycznej nauki zawodu, wobec braku stosownej umowy o pracę, nie można wliczyć do stażu pracy wnioskodawcy tylko na podstawie świadectw szkolnych oraz świadectwa

ukończenia przez wnioskodawcę szkoły zawodowej. W myśl ww. przepisu za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r.(...) okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r. Przepisy art. 9 ust. 1 oraz art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. z 1958, nr 45, poz. 226), obowiązujące od 21 lipca 1958 r. do 1 stycznia 1975 r., stanowiły, że zakład pracy, przyjmując młodocianego na naukę zawodu w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy, jest obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę, określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego (art. 9 ust. 1) oraz, że okresy nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy i wstępnego stażu pracy są okresami zatrudnienia (art. 10).

Należy wskazać, że ustawa z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. z 1965, nr 13, poz. 91) zawierała rozróżnienie między pracownikami, do których zaliczała, m. in., osoby zatrudnione na podstawie umowy o naukę zawodu (art. 2), od uczniów szkół zawodowych i innych, odbywających zajęcia praktyczne w zakładach pracy, a nie będącymi pracownikami (art. 4).

Zatem z brzmienia wskazanych przepisów należy wnioskować, że nie każdy przypadek nauki zawodu był związany z zatrudnieniem ucznia w zakładzie pracy. W każdym przypadku natomiast Sąd obowiązany jest badać charakter stosunku prawnego łączącego ubezpieczonego (jako ucznia) z zakładem pracy lub z przyzakładową szkołą zawodową, w których odbywał naukę zawodu, albowiem tylko umowa o pracę, a nie o naukę, zawarta między w/w podmiotami, uzasadnia zaliczenie okresu nauki i odbywania praktyki do okresu zatrudnienia, jako okresu składkowego na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W związku z tym, że wnioskodawca w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym przedstawił stosowne dokumenty w postaci umowy o zatrudnienie robotnika młodocianego w celu nauki zawodu, jak i świadectwa pracy stwierdzającego, że w okresie od 8 października 1970 r. do 31 sierpnia 1972 r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy jako uczeń w zawodzie murarz w (...) Przedsiębiorstwie Elektrowni i (...), których analiza nie budzi żadnych wątpliwości co do ich wiarygodności, należało powyższy okres zaliczyć wnioskodawcy jako okres składkowy do ustalenia wartości kapitału początkowego.

W odniesieniu natomiast do drugiej spornej kwestii, a dotyczącej zasadności przyjęcia przez organ rentowy minimalnego wynagrodzenia w czasie zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od 11 września 1974 r. do 31 sierpnia 1977 r., to w tym przypadku, zdaniem Sądu Apelacyjnego, stanowisko Sądu Okręgowego potwierdzające zasadność decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest słuszne i prawidłowe. T. S. nie przedstawił bowiem żadnych dokumentów, które umożliwiłyby przyjęcie innego wynagrodzenia.

Jak to właściwie wskazał Sąd Okręgowy, zgodnie z treścią art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Dz. U. 153, poz. 1227 j.t.) jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Sąd I instancji zaznaczył, że sporny okres został wnioskodawcy zaliczony do ogólnego stażu ubezpieczenia, ale wobec braku dostarczenia przez T. S. stosownych dokumentów, które umożliwiłyby ustalenie jego rzeczywistego wynagrodzenia, należało za ten okres przyjąć kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, co też organ rentowy uczynił na mocy decyzji z dnia 27 lutego 2012 r. Same twierdzenia wnioskodawcy jako nie znajdujące oparcia w zebranych w sprawie materiale dowodowym, nie mogą stanowić podstawy do zmiany prawidłowej decyzji ZUS. Także okoliczność wskazania w świadectwie pracy określonej kwoty wynagrodzenia nie oznacza, że jest to kwota, którą ubezpieczony otrzymywał przez cały okres zatrudnienia. Przyjęło się bowiem, że w tego typu dokumencie podaje się kwotę wynagrodzenia obowiązującą pracownika jedynie w ostatnim okresie zatrudnienia, przy czym z doświadczenia życiowego wynika, że wynagrodzenie w trakcie całego zatrudnienia podlega wielokrotnym zmianom. Wobec tego zasadnie organ rentowy w spornym okresie przyjął minimalne wynagrodzenie obowiązujące w tym czasie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., w punkcie I zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 29 grudnia 2011 r., natomiast w punkcie II, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił dalej idącą apelację wnioskodawcy.

R.S.